

ГТАХР 17.82.10

БАЛАЛАР ПОЭЗИЯСЫНЫҢ АЛТЫН ДІҢГЕГІ

Ж. Ерахметқызы

6D011700-Қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының PhD докторанты

Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті,

Алматы қ., Қазақстан, e-mail: erakhmedkyzy14.08@gmail.com

Мақалада поэзия атты перизаттың қадір-қасиеті, өлең, сөз күдіреті жайында сөз қозғалады. Балалар әдебиетінің алтын діңгегіне айналған өлең ғұмыр иесі - М.Әлімбаевтің балалар әдебиетіндегі орны мен ақын шығармашылығының бала тәрбиесі барысындағы атқарар қызметі жайында кеңінен қозғалады. Мұзафар Әлімбаевтың өлеңдерінде кең орын алатын адамгершілік тақырып қарастырылады. М.Әлімбаевтың шығармашылығы қазақ әдебиетінің алтын қорда лайықты орын алады. Мораль, адамгершілік, ұлт мәселесі кез-келген ұлттың әдебиетінің ең үлкен және мәңгілік тақырыптарының бірі. М.Әлімбаев балаларға арнаған өлеңдерінде адамзат баласының рухани байлығы мен рухани сұлулығын мақтап қана қоймай, бала жанына жат, дамуына кері әсер етер жат қылықтарды сынға алды.

Түйін сөздер: балалар әдебиеті, поэзия, ақын, аңыз адам, рухани қазына, адамгершілік, тәрбие

Кіріспе

Өлең - өнер, өмір - ғұмыр. Есте жоқ ескі заманнан бүгінге дейін бүкпесіз ел шындығын, алмас қылыштай өзекті пенде түгілі ғасырдың кемдігін айтқан ақ сәлделі ақиқаттың жан серігі - өлең. Пілсауырлы қара жерге табанымыз тигеннен, дүние керуенінен өтіп, денеміз топырақ жамылғанға дейін салт пен санамызда, дәстүр мен ғұрпымызда өлең атты алыптың алар орны ерекше.

Өлең - қазақ халқының қасиеті мен қасіретін, бағы мен сорын уақыт атты безбеннің таразысында пайымдай білер жалғыз шебер. Сонан болар, жалған дүниенің ащысы мен тұщысын, ағы мен қарасын қыз бұрымындай өре білер сөз күдіреті өлең атты алыптың алдына барып бас ұрып жатады. Тал бесіктен бастау алатын тіршілік үшін күрес, жер бесікке жеткенге дейін жалғасын тауып отырғаны анық. Ана жатырын жарып шығып, іңкәр дүниеге іңгәләп өмірге деген құштарлықты өлеңмен өрнектеп жылаймыз. Шер қатқан көңілді жырмен басып, көңілге медет болар қуанышты кезімізде де өлеңмен жеткізіп, өлең тілінде сөйлейміз. Өлең тілі – қараша мен ханға, дос пен дұшпанға, ғашықтық пен ғалауатқа ортақ тіл.

Дала философы Асан қайғы атамыздан бастау алған қара өлең көші, қазақ халқының бас ақыны Абай Құнанбайұлына дейін сан түрленді. Заманының зарын, ханының кәрін, өмір әділетсіздігін өлеңмен жеткізді, өлеңмен өрді, өлеңнің күшімен жарқын күндер үшін күресті. Қараша халық поэзияның бұлағынан сусындап, бастауынан жігер алды. Ұлылар ұлық еткен поэзияның бүгінгі қадір-қасиеті жайында Мұхаммеджан Қаратаев «Поэзия құнын түсірмеудің бірінші амалы сұрқай өлеңдерге, формалистік шатпақтарға жол бермеу. Ал, поэзияның шынайы жаңашылдықтарына жетудің бірден - бір сара жолы - көп көру, көп оқу, көп үйрену, батыл іздену, табанды еңбектену» [1; 172]. Ғалым айтқан поэзия құнын түсірмеудің басты алғы шарты оқырман атты айдыңға өлең деген өрнегі болмаса, көркемдігіне көз тойдырып, көңілге медет болар сиқы жоқ, құладың құстай сиықсыз аты мен заты бір арнада тоғыса бермес, сұрқай, формалистік шатпақтар легінің айдын жағасына жайғасуына жол бермеу.

Әр бір шумақ, тармақ ұйқас пен үйлесім табады. Өткен ғасырдың 20 жылдарында өлеңнің өзінік ерекшелігі жайында, әдебиеттанушы ғалым Ахмет Байтұрсынов «Әдебиеттанушы» атты әйгілі еңбегінде «Көркем сөз - көңіл тілі, жалаң сөз зейін тілі. Жалаң сөз зейін тіліне қарайтын нәрсе, көркем сөз қиял байлығына қарайтын нәрсе. Жалаң сөз дүниені тұрған қалпында алып айтады, көркем сөз көңілдің түйген, қиялдың меңзеген әліпбиіне түсіріп айтады. Жалаң сөз айтқанын ақыл табуынша дәлелдеп, мәністеп, ақиқат түрінде айтады. Көркем сөз айтқанын қиял меңзеуінше бейнелеп, әліптеп, көбінесе ұйғару түрінде айтады. Жалаң сөз дүниеде шын болған, шын бар нәселерді әңгіме қылады. Хатта қисынын келтіріп, болмаған нәрсені болғанға, жоқ нәрсені барға ұйғарып сөз қылады. Қисынын келтіріп, қиялдан тудырып әдемі әңгіме шығару ақындық дарыған адамның ғана қолынан келеді. Жалаң сөздің қара сөз делініп, көркем сөздің дарынды сөз аталу мәнісі де осыдан» [2; 395].

Сөз көркемдігі, сөз астары, сөз шындығы. Аталмыш үштіктің тоғысар арнасы бір. Қиял ұшқырлығы, жалғандықтан ада, көңіл атты қыранның қалықтар мекен тұрағы. Жалған сөз барды

бар, жоқты жоқ деп ашып айтқанымен көңіл түкпірінде бардың барлық сыры, жоқтың жоқтық сынына қатысты күмәнді ойлар туындап жатады. Бұл әсіресе, поэзия үшін қасиеттен ада, қасірет дүние. Ел аңсаған азаттық, ер аңсаған теңдік, қыз аңсаған бақыт мекені, сәби аңсаған шаттық мекені поэзия тілмен ғана көркем сипатталады. Сом сөздерді қашап, адам зердесіне қонымды етіп, жүрек түкпіріне аманат етер жыр тудыру нағыз сөз зергерінің, ақын деген қасиетті сөз төрт тағанының қолынан ғана келетін ғажайып. Қара сөздің қазанатын емес, қара бала қанағатын ойлаған заманда ақынға қойылар талап пен міндет ұсақтала түсті. «Қыранның қырандығы-қанатын қаққанда, жыланның жыландығын - жауын арбағанда, Адамның адамдығы - жұдырықтай жүрегіне әлемді сыйдырғанда. Ал, ақынның ақындығы - заман шындығын ұғынып, сөз күдіретін санасына сіңіріп, ақ пен қара аражігін айырып, жүрек тілінде тілқата білуінде айқындалар. Осы арқылы өз өлеңінің өміршендігінің құнды яки құнсыздығын бағамдай алады. Бұл әрине, мендік тұжырым, мендік ойсана.

Өрілген бұрымдай сұлу өлеңнің өз тыңдарманы, өлеңді жазған ақынның өз оқырманы, өз аудиториясы бар. Оны мен солын тани қоймаған, періште пейіл, балақайларға арнап өлең жазу, бала жүрегін ұғыну, балалар әдебиетіне қалам тартқан ақын үшін ең қиыны осы.

Балалар әдебиетіне қатысты айтылған пікірлер қаншама, соның ішінде балалар әдебиетінің тынысы мен тіршілігі, өмір өрісі жайында ғалым С.Қирабаевтың пікірін алға тарттық: «Балалар әдебиеті - қиын әдебиет. Оның бірталай өзіндік сипаттары бар. Балалар кітаптарында әрекеттің нақтылығы мен образдың көрнектілігі, лириктік сезімталдылық, характерлер мен уақиғаның динамикалық түрде дамуы, тіл тазалығы мен тартымдылығы қажет» [3; 74]. Шындығында, балалар әдебиеті ең қиын әдебиет. Балалар әдебиетіне қалам тарту, бала үмітіне шырақ жағу, рухани құндылықтарды сіңірте отырып, туған жеріне, отанына, отбасына, өзін қоршаған табиғат ананы сүюге баулу. Жасандылыққа жаны қас бала жанын шығарма кейіпкерлеріне еліктете отырып тәрбиелеу. Келер ұрпаққа тәлім-тәрбие беретін, дүние танымын кеңітетін шынайы шығарма жазу – балалар жазушысының ғана қолынан келер іс. Бала атты періштенің пейіші болар, ішкі әлемін, көзқарасын жазбай танып, мейірім мен махаббат бастауынан нәр алып, ізгілік пен парасаттылыққа, кішіпейілдік пен кешірімшілдікке, адамилық пен адамгершілікке қадам бастыратын алтын көпір – балалар поэзиясы.

Өлең буын, бунақ санымен емес, өзіңнің арқалар жүгінің ауырлығы, тілінің көркемдігі, айтар ой астарының мағыналығымен бағалы. П.А.Аристович «Өлеңіне өз ұлтының дәстүрін, танымын, ұлттық құндылығын сіңірген ақын ғана шынайы ақын бола алады. Мұндай құндылық поэзия әлеміне өткен ғасырдың поэзиясына тән болды» [4], - деп XX ғасырдың әдебиетіне бағам берді. Қазақ балалар әдебиетінің өсіп, дамуы осы әдебиеттің алтын ғасыры аталған XX ғасырға тән.

Қазақ балалар поэзиясында аты алтын әріппен жазылып, кешегі бала, бүгінгі аға-әпкелеріміздің сүйікті ақыны, жазушысы бола білген жандар қаншама? Оларды елеусіз қалдыру, тарих атты қарттың қаһарына қалу. Солардың бірі, қазақ балалар поэзиясының алтын дінгегі – Мұзафар Әлімбаев. Мұзафар Әлімбаев поэзиясы қахында бізге дейін талай қалам сілтеліп, біршама ғылыми мақалалар мен кандидаттық [5] (Жәкім Әсел «Қазақ балалар поэзиясы және Мұзафар Әлімбаевтың көркемдік тағлымы», Алматы, 2006ж) жұмыстарда қорғалған. Мұның барлығы ақынның заманының заңдылығын ұғынып, ел таныған ақиқатты ақпарат бетіне түсіріп, бала жанына жол таба білуінде деп ұғындық.

Ақынның тілінің жатықтығы мен бала жанына жақындығын, өлең тілінің өрнектігін, қозған тақырыбының өзектілігін, ұйқас, ой тартымдылығы жайында Ж.Әбдірашев «Мұзафар Әлімбаев - бала психологиясын бажайлап зерттеп, бала мінезін жетік білуге келгенде үлгі етіп тұрарлықтай артықшылығы бар ақын... Өлеңдерінің дені бала ұғымына бірден қана кететін салмақты ой тудыарлық тартымды оқиға, жеңіл штирхтарға құрылады» [6; 77]. Тартымды ойға құрылған, кестелі сөз зердесі Мұзафар Әлімбаев өлеңдерінен көрініс тауып отыр. Бала санасына салмақ тудырмай, тартымды оқиға желісімен ұтымды да, ұғымды өнегелі асыл сөздерді оқырман санасына сіңіру ақынның басты ерекшелігі, асылдығы һәм шеберлігі.

Балалар әдебиетіндегі еңбек сүйгіштік, еңбекке баулу мәселесіне қатысты ғалым Қапасова Б. «Десек те, балалар лирикасының идеясының бірі еңбекке үндеу. Тәуелсіз ел әдебиетінің негізгі нысандары өзгерді дегенмен, балаларды еңбекке шақыру өзгеріссіз қалды» [7; 119], - деп өзгермелі дүниеде өзгермес дүние, адамзаттың асылы адал еңбек жайында сөз қозғады.

Өскелең ұрпақ өнегелі болсын десең ең алдымен адалдықты, адал еңбектің мәнін ұғындыруың абзал. Өнердің қай түрі болмасын, адам жанына жақын. Ал, сөз өнерінің мәйегі –

поэзия, лирика. Лирикада ой мен сезім бірлесіп, қабыса байланысады. Лирика жайында ғалым, академик Зәки Ахметов әдебиеттану терминдер сөздігінде «Лирика - көркем әдебиеттің негізгі саласының, жанрының бірі, басты ерекшелігі – адамның көңіл – күйін, сезім дүниесінтікелей бейнелеп көрсетеді» [8; 217]. Оны әдебиет сабағында мұғалім жіті түсіндіріп, оқушы санасына сіңіре білсе, нағыз нәтежеге бағытталған сабақ болары сөзсіз. «Бүтін» ұғымынан алшақтамай, оқушыға алдымен өлеңнің бүтіндей мазмұнын, ақынның айтар ойын, суреткер сөздері арқылы жеткізу. Оқушы өлең жолдарын мәнерлеп оқи алмаса да, мұғалімнің көмегімен алған ақпаратын қиял қанатында бойына сіңіріп, жүрегімен сезінуі шарт. Ян Амос Коменскийдің «Ғылым негізі – үш оқу», - деген сөзі әдебиетті оқытудағы басты алтын қазық болып келеді. Ғалым ұсынған үш оқу яғни бала қатесіз, тез, түсініп оқи алу керек. Үш оқуды меңгерген бала жанына серік болар оның қарым - қабілеті, ой – танымы бала зейінінің толығыуына ықпал етеді. Балаға әдебиетті сіңірту, балалар жазушысының көркем жазылған еңбегін жемісті ету – балалар әдебиетін оқытудағы әдістеменің басты міндеті.

Әдебиетті оқытудың методологиясы жайында Әуелбек Қоңыратбаев [9; 217] 1950 жылдардың басында өз пікірін ұсынды. Ғалым ұсынған оқыту әдістері:

1. Пайымдап оқу
2. Талдап оқу
3. Кластан тыс оқу
4. Сөйлету
5. Жаздыру
6. Мәнерлеп көркем оқу (жаттау)
7. Мазмұндау
8. Мінездеу
9. Гибратшылдық оқу (шығарманың идеясын түю) [9; 217].

Демек, өлең мазмұны, мәтін мазмұны болмасын оқушының өзіне оқыту арқылы меңгерту әдістемесі әдебиет әдістемесі үшін аса маңызды әдістеменің бірі. Балаға тартымды қуат, ерекше күш дарытатын терең ой сыйлайтын дүние балаң оқырманға тың тыныс береді. Әсерсіз, жай ғана болған дүниені немесе келешекте болатын дүниені жалған суреттеп, жалаң жеткізу бала жанына тебіреніс пен қуаныш әкелмейді. Баланы тәрбиелемейді. Адалдық пен арамдықтың, еңбек сүйгіштік пен еріншектіктің аражігін ажыратып, өнегелі ұрпақ өсіп жетілсін демейді. Ондай, жалған жамаулы сөздерден құралған әдебиет, бала әдебиеті тіптен қажетсіз. Ал, адалдық пен ақтықты, еңбек пен құрметті қастерлеуге құрылған дүние болса, нақ құнды дүние, шын - шығарма.

Адал еңбек, маңдай тер, қайырымды іс – адамзат баласының бастауы. Жатырына бала біткен ананың ең асыл ойы, ізгі арманы - баласының бас амандығы, саналы болып өсуі. Осыған қатысты жадымда жатталған мына бір аталы сөз, айтар ойымның түп төркінін айқындап берер:

«Е, Алла бала бер,
Бала берсең сана бер.
Егер сана бермең,

Нәлет еттім ала бер! [10]», - бұл баладан безіну емес, санасыз ұрпақтан безіну. Саналылық адал еңбекпен, аманаттың, қадір мен қасиеттің мәнін түсіну. Бұл әсіресе, балаларды адал еңбекке шақырып, еңбектің жемісі, еңбектің мәнін бала тіліне бейімдеп, ықшамдап алып, сұлу жеткізетін дара ақын – Мұзафар Әлімбаевтің өлеңдерінен көрініс табады. Оған дәлел ақынның «Астроном ағалар», «Археолог ағалар», «Мамам-гүлдің бағбаны» [11] өлеңдері. Тіптен, ақынның «Мамам-гүлдің бағбаны [11]» атты өлеңінің бейне нұсқасы мектеп қабырғасындағы мектепке дейінгі және 1 - сынып оқушыларының ең сүйікті бейне баяны. Сәби жүректі балапандар, әннің астарымен мағынасын терең түсіне алмасада, ананың балаға деген кіршіксіз махаббатын сәби жүректерімен сезініп отыр.

Бала бауыр етіміз, болашағымыз. Балаға дауыс көтеріп, жазалау арқылы жағымсыз қылықпен, үйренген әдеттен ада ете алмаймыз. Баланың жаны, юморды ұнатады. Бала жүрегін жанымен сезінетін М.Әлімбаев өлеңдері де балаға деген махаббат пен жылы юморға толы. Ақын бала бойынан кездесетін жалқаулық, енжарлық, мақтаншақтық, көрсе қызарлық, аңғалдық пен «мен білемдік» сынды бала кемшіліктерін астарлы әзілмен, кішкентай оқырмандарына қайта ұсынған. « Білгір» Бекен» өлеңі білгішсінген Бекеннің қылықтарын шым-шым шындықпен жеткізеді. Өлең жолдарында аз біліп, көп білгендік танытатын сәби адасушылығын:

«Сезбейді, әттең, сабазың,

Білімінің әлі азын» [12; 587].

Баланың тәкәппар мінезі, өз білімсіздігін жасыра, аз білседе оны кемшілдік деп мойындамайтын тұстарын тұспалдап, бала жанын ауыртып алмастай айтады. Дәл осындай көркем шешіммен бала жанына қарама-қайшылықты қатар қойып үйрені мен жейренуді үйрету Мұзафар ақынның шеберлігі. Өз кезегінде С.Маршак өлеңдерін зерттеген ғалым В.И.Лейбсонның ақын өлеңдеріне қатысты «ақынның мұндай сан қырлы бейне жасауы бөбектер түгіл, ересектер сатирасында сирек кездесетін құбылыс» [13; 79], - деген пікірі ақын Мұзафар Әлімбаев шығармашылығынада берілген баға іспетті.

Мұзафар Әлімбаев өлеңдеріне зер салсам, ескіні қастерлеп, атадан – балаға мирас болар, қарашаңырақ, бесік мәселесінде көтереді. Мысалы ақынның, ««Бала бөлеу сұмдық!» - деп шүйлігіпті» [14], - деген өлеңінің астарына үңіле отырып, ақын сөзінің ақиқаттығына, ақтығына шүбә тумады. Заман өзгерді, адами сана өздерді деп ата – салт болып, санаға сақталған бесіктің өзінен бас тартып, ескінің жұрттың жұрнағы, қараңғы күнінің көрінісі деп бастартып жатқан мына қоғамның кейбір мүшелеріне арнап шығарған өлеңі.

«Іні де, қарындас та, ағай жатқан,
Біз түгіл бұл бесікте Абай жатқан,
Тал бесік пәле болса...
Ғасырлардан...
Осы жұрт неге айтады пайда еместі,
Қымбат қой көнермейтін қайран ескі!
Бесікте көзін ашқан күйкі болса,
Кәдімгі Қажымұқан қайдан есті?!
Тал бесік - жан жайлауы жас балаға,
Арба да, мамық төсек, баспана да.
Кіршіксіз, әрі ыңғайлы, әрі жылы,

Байқаусыз жел тиер деп жасқана ма?! » [14]. Ақын өлеңі арқылы, тал бесікте қазақ халқының асылдары, ел оғландары, жау жүрек батырлары, орақ тілді, от тілді шешендері, көш бастаған көсемдері, ел басқарған бектері мен төрелері, сүбелі би тектілері, өткен ғасырда ғұмыр кешкен қара өлеңнің қариы атанған Абай, қара күштің иесі атанған Қажымұхан аталарымыздың тербелгендігін алға тартады. Бесік -ескінің сарқыты емес, көненің киесі, қазақ атты алтын дінгекті, қарға тамырлы ғазиз елдің жауһары. Ақын таныған шындық, бала санасына әбзерлі әсем жырлармен бүтін қалпында жеткен.

Ақынның төрттағаны - табиғи дарын, табиғи шынайылық, білім-білік тәжірбиесі, дүниетаным кеңдігі. Біз айтқан ақын төрттағаны әрбір ақынның бойынан табыла бермейді. Ақын болу - ардың ісі. Мұзафар Әлімбаев бала талғамын, оның жас ерекшеліктері мен соған сәйкес қызығушылығын, қабылдау қабілетін ескере отырып, тартымды да көркем шығармалар жаза білді. Бала жүрегіне жол тауып, бүлдіршін оқырманның сүйікті ақынына айналды. Қаламының қарымынан, өлеңдерінен жалынынан бойына жігер алып, бірнеше буын өсіп жетілді. Мұзафар ақын шығармалары - тілінің жатықтығымен, ішкі мазмұнының көркемдігімен қазақ балалар поэзиясының алтын дінгегіне айналды.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

- 1 Қаратаев М. Шығармалар жинағы, Алматы, Жазушы 1974, 3 том, 368 б.
- 2 Байтұрсынов А. Ақ жол. -Алматы Жалын, 1991. – 464 б.
- 3 Қирабаев С. Өнер өрісі. Мақалалар мен зерттеулер. Алматы, Жазушы, 1971,- 274б.
- 4 Яшвили П.А. Сущность художественного перевода : Дис. ... канд. филологических науки : 10.01.08.
- 5 Жәкім Ә. Қазақ балалар поэзиясы және Мұзафар Әлімбаевтың көркемдік тағлымы. Алматы, 2006
- 6 Алдабергенова Қ., Арын Е., Баткеева Б. Мұзафар Әлімбаев - халық жазушысы. Павлодар, Университет баспа орталығы. 2003. – 204б.
- 7 Қапасова Б. Қазақ әдебиетіндегі балалар лирикасы (60-90жж). Филол.ғ.к.дисс. –Астана, 2000 - 119б.
- 8 Әдебиеттану терминдерінің сөздігі (Құраст: З.Ахметов,Т.Шаңбай).- Алматы: Ана тілі, 1996. -240 б.
- 9 Қоңыратбаев Ә. Әдебиетті оқыту методикасы. А., «Мектеп», 1966

- 10 Қазақ мақал-мәтелдер жинағы. «Маржан сөз» . Алматы, 1999
- 11 <https://www.youtube.com/watch?v=d371zgQEVE0>
- 12 Әлімбаев М. Шығармалар жинағы. Екі томдық. – Алматы: Санат, 1997. Т.2 - 704б.
- 13 Лейбсон В.И. Чему учат стихи? Детская поэзия и эстетическое воспитание. – М.: Просвещение, 1964. – 104 с.
- 14 <https://www.zharar.com/kz/olen/7524-kazakh.html>

ЗОЛОТОЙ ИСТОЧНИК ДЕТСКОЙ ПОЭЗИИ

Ж. Ерахметқызы

PhD докторант 1 курса специальности 6D011700-Казахский язык и литература
Казахский государственный женский педагогический университет,
г. Алматы, Казахстан, email: erakhmedkyzy14.08@gmail.com

Статья посвящена поэзии, достоинству, стихам и силе слова. Стихи автора М. Алимбаева вошли в золотой фонд детской литературы, вместе с тем широкое распространение получили его работы по воспитанию детей. Стихи М.Алимбаева занимают достойное место в золотом фонде казахской литературы. Проблема нравственности – одна из крупных и вечных тем литературы любого народа. Поэты, внесшие свой вклад в тему нравственности, поднимали не только морально-этические проблемы, не только воспевали духовное богатство и душевную красоту детей, но и критиковали противоположные им отрицательные действия и обывательские характеры, стремления людей.

Ключевые слова: *детская литература, поэзия, поэт, легендарный человек, духовные сокровища, человечность, воспитание*

GOLDEN SOURCE OF CHILDREN'S POETRY

Zh. Yerahmetkyzy

PhD student of the specialty "6D011700 - Kazakh language and literature"
Kazakh State Women's Teacher Training University, Almaty, Kazakhstan,
email: erakhmedkyzy14.08@gmail.com

Article is devoted to poetry, advantage, the verses and word force. The poet of children's literature M. Alimbayev's place in children's literature and works of the poet were widely adopted in his works on education of children. Poems of M.Alimbaev take a worthy place in the golden fund of Kazakh literature. The problem of morality is one of the major and eternal themes in literature of any nation. The poet, contributed to the topic of morality, raised not only moral and ethical problems, not only praised the spiritual wealth and spiritual beauty of children, but also criticized the negative actions opposing them and the philistine characters, aspirations of people.

Key words: *children's literature, poetry, poet, the human legend, spiritual treasures, humanity, education*

Редакцияға 20.01.2019 қабылданды.